

AVUKATIN MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI

PROFESSIONAL LIABILITY INSURANCE OF LAWYERS

Tuğçe ARSLANPINAR¹

Öz

Gerçek veya tüzel kişilere hukuki ihtilaflarda, dava açılmasını, danışmanlık hizmeti sağlanmasını meslek edinmiş; hukuki yardım gerektiren konularda hukuki bilgisi ve tecrübesi ile hizmet sağlayan kişi olan avukatın, iş sahibi ile olan ilişkisi, bir sözleşmeye dayanır. Avukatın bu sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini ihlal etmesi durumunda, akdi sorumluluğu ortaya çıkacaktır. Ayrıca avukatın, bazı hallerde haksız fiilden doğan sorumluluğu da ortaya çıkabilir. İşte bu tür durumlarda, bir mesleki sorumluluk sigortası sözleşmesinin var olması halinde, sigortacı, avukatın akdi veya akit dışı sorumluluğunu doğuracak bir rizikonun gerçekleşmesi olasılığına karşın haklı taleplere karşı ödemede bulunmak, ve sigorta ettireni haksız taleplere karşı korumak yükümlülüğünü taşır. Çalışmamızın konusunu, ülkemizde yapılması henüz zorunlu olmayan, avukatın mesleki sorumluluk sigortası oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Avukat, Sorumluluk, Sigorta, Mesleki Sorumluluk Sigortası, Riziko

Abstract

Lawyer-client relationship, in which the lawyer professionally files lawsuits, provides consultancy services, and provides service using their legal knowledge and experience for the issues requiring legal support for real or legal persons in legal disputes, is based on a contract. In case the lawyer fails to fulfill contractual obligations, the contractual liability will arise for the lawyer. Furthermore, in some instances, a tort liability may arise for the lawyer, as well. In such circumstances, if a professional liability insurance contract is present, the insurer is obliged to make a payment for rightful claims considering possible realization of a risk that may arise contractual or non-contractual liability for the lawyer, and to protect the policyholder against unjust claims. The subject of the present study is lawyers' professional liability insurance which is not compulsory in our country yet.

Keywords: Lawyer, Liability, Insurance, Professional Liability Insurance, Risk

---

¹ Arş.Gör., Çağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, tgcarslnpr@gmail.com

GİRİŞ

6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun² 1/7/2012 tarihinde yürürlüğe girmesi ile 6762 sayılı Ticaret Kanunu³ yürürlükten kaldırılmıştır. TTK'nda Sigorta: Can Sigortaları ve Zarar Sigortaları olmak üzere ikiye ayrılmış; Can Sigortaları: Hayat Sigortası, Kaza Sigortası, Hastalık ve Sağlık Sigortası olmak üzere üçe ayrılarak düzenlenmiştir. Zarar Sigortaları ise Mal Sigortaları ve Sorumluluk Sigortaları olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

Eski Türk Ticaret Kanunu'nda Sorumluluk Sigortalarına ilişkin genel bir düzenleme bulunmamaktaydı. Ancak, TTK m.1309'da yangından doğan hukuki sorumluluğun sigorta ettirelebileceği, TTK m.1320'de hırsızlıktan zarar gören kimselere ve hırsızlık sebebiyle hukuki sorumluluğa maruz kalan kimselere teminat sağlamak maksadıyla hırsızlık sigortası yaptırılabilceği; TTK m. 1335'de ise bir kişinin sebep olduğu kaza sebebiyle ödemeye mecbur olacağı kaza tazminatı veya zarar gördüğü kaza nedeniyle ortaya çıkan zararlarının giderilmesi maksadıyla kaza sigortası yaptırılabilceği öngörülmüştü. Bunun dışında uygulamada boşluklar Sigorta Genel Şartları⁴ ile doldurulmaktaydı.

6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu'nda sorumluluk sigortaları ise, ayrı bir başlık altında düzenlenmiş ve kanunun 1473-1485. maddeleri sorumluluk sigortalarına ayrılmıştır. Dolayısıyla sorumluluk sigortaları artık yasal düzenlemeye kavuşmuştur.

Sorumluluk sigortaları, üzerinde araştırma ve inceleme yapılan yeni bir alan olması sebebiyle, konu hakkında kaynak ve Yargıtay içtihatları sınırlı sayıdadır. Bu sebeple çalışmamızda öncelikle Sorumluluk Sigortaları ana hatları ile incelenecek; daha sonrasında ise Mesleki Sorumluluk Sigortası ve Avukatın Mesleki Sorumluluk Sigortası konuları TTK hükümleri ve Müsteşarlıkça onaylanan sigorta genel şartları çerçevesinde değerlendirilecektir.

SORUMLULUK SİGORTASI

1. Genel Olarak

Sorumluluk sigortası ile sigorta ettirenin veya sigortalının malvarlığı, üçüncü kişilere olan sorumluluğun ekonomik sonuçlarına karşı, sigortacı tarafından güvence altına alınır. Sigortacının sağlayacağı bu güvencenin karşılığını sigortalı veya sigorta ettiren tarafından ödenecek prim oluşturur.

Sorumluluk sigortaları, sigorta ettirenin davranışları sonucu özellikle üçüncü kişilere verebileceği zarar dolayısıyla kendi malvarlığının pasifindeki artış olasılığını engellemek amacı güder. Burada sigortalanan menfaat, üçüncü kişinin değil, bizzat sigorta ettirenin malvarlığının pasifindeki artış rizikosudur⁵. Sorumluluk sigortası sigorta ettirenin üçüncü kişilere olan sorumluluğunu ortadan kaldırmaz ancak bu sorumluluk sebebiyle sigortalının malvarlığında oluşabilecek azalmayı en aza indirmeyi amaçlar⁶.

² **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu**, Kabul Tarihi 13/01/2011, Yayımlı Tarihi 14/02/2011.

³ **6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu**, Kabul Tarihi 29/06/1956, Yayımlı Tarihi 09/07/1956.

⁴ “Genel Şartlar, TTK'nın Sigorta Kitabına ilişkin hükümleri tamamlayıcı niteliktedir ve Hazine Müsteşarlığına onaylanır.” Ali Bozer, **Sigorta Hukuku Genel Hükümler ve Bazı Sigorta Türleri**, 2. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ocak 2008- Ankara, s.14.

⁵ **İşıl Ulaş**, Uygulamalı Zarar Sigortaları Hukuku, 8. Bası, Turhan Kitabevi Ocak 2012- Ankara, s.764.

⁶ **Mustafa Çeker**, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sigorta Hukuku (Genişletilmiş Bası), Karahan Kitabevi, Haziran 2011- Adana, s.183.

Sigorta poliçesinde öngörülen rizikonun gerçekleşmesi bazı hallerde, sigorta ettirenin/zarar verenin aczine neden olabilir. Sorumluluk sigortası, zarar verenin (sigorta ettirenin) acze düştüğü durumlarda, üçüncü kişiler içinde bir güvence sağlar. Örneğin⁷: lüks ve büyük bir restoranın en işlek olduğu saatte, hatalı imalat sonucunda patlamaya ve onlarca kişinin ölüm ve yaralanmasına neden olan bir tüp gazın verdiği zararın üretici firma tarafından karşılanması ve ortaya çıkan zararın tazmini oldukça güçtür. Böyle bir durumda sorumluluk sigortası yapılmış olması halinde, hem üçüncü kişilerin uğrayacağı zararlar sigorta şirketince telafi edilecek, hem de bu tür işleri yapan kişiler tazminat ödemek suretiyle mağdur duruma düşmeyecektir⁸.

Sorumluluk sigortası ile hem sigortalının malvarlığı güvence altına alınacak hem de sigortalının sorumluluğunu doğuracak eylemlerden zarar görenlerin zararları tazmin edilecektir. Dolayısıyla sorumluluk sigortası iki tarafın menfaatlerini dengeleyecektir. Bu sebeple sorumluluk sigortasını *suigeneris* bir sigorta türü olarak kabul etmek yerinde olacaktır⁹.

2. SORUMLULUK SİGORTASININ ÖZELLİKLERİ

Sorumluluk sigortası, YTTK'da zarar sigortaları kapsamında düzenlenmiştir. Dolayısıyla sorumluluk sigortası bir *zarar* sigortasıdır¹⁰.

Sigorta sözleşmesinde öngörülen rizikonun gerçekleşmesi sebebi ile sigorta ettirenin veya sigortalının malvarlığının uğradığı zararın tazmininin sigortacı tarafından- sigorta sözleşmesinde yer alan kayıtlar çerçevesinde- üstlenildiği sigorta türüdür¹¹. Sorumluluk sigortasının amacı, zarar gören üçüncü kişinin gerçek zararının (sigorta limiti dahilinde olmak kaydı ve şartıyla) tazminidir. Bu sebeple hayat sigortalarının aksine bu sigorta türünde, zarar gören üçüncü kişiye, sigorta bedelinin tamamının ödenmesi söz konusu olmayacak gerçek zararın giderilmesi yeterli olacaktır¹². Sorumluluk sigorta poliçelerinde gösterilen miktarlar, sigortacının sorumlu olduğu azami miktarlardır.

Sorumluluk sigortası bir *malvarlığı* sigortası¹³ olup sigortalının malvarlığı, sigorta poliçesinde belirtilen rizikoların mali sonuçlarına karşı korunmaktadır¹⁴.

Sorumluluk sigortası bir *pasif* sigortasıdır. Bu sigorta, sigorta ettirenin veya sigortalının malvarlığının aktifini değil pasifini güvence altına almaktadır¹⁵. Yani sorumluluk

⁷Mustafa Çeker, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sigorta Hukuku, 7. Baskı, Karahan Kitabevi, Mart 2013- Adana, s.255.

⁸Çeker, Genişletilmiş Bası, s.183.

⁹Ulaş, s.764.

¹⁰ Kemal Şenocak, Mesleki Sorumluluk Sigortası, Turhan Kitabevi, Haziran 2000- Ankara, s.18.

¹¹Tamer Bozkurt, Ticaret Hukuku Cilt IV. Sigorta Hukuku, 6. Baskı, XII Levha Yayıncılık, Ocak 2013- İstanbul, s.137.

¹² Y. 11. H.D., 27.09.1979, 1979/4077-423, Ulaş, s.764.

¹³ "SK'nun 5/2'nci maddesi ile oluşturulan Hayat Sigortaları ile Hayat Dışı Sigortalar ayrımında sorumluluk sigortaları, bu yasa hükmü uyarınca Bakanlar Kurulu'nca çıkarılmış bulunan tebliğde Hayat Dışı Sigortalar grubu içinde olduğu belirlenmiş bulunmaktadır." Ulaş, s.765.

¹⁴ Bozkurt, s.137.

¹⁵ Rayegan Kender, "Mesuliyet Sigortasının Mahiyeti ve Türleri", Sigorta Hukuku Türk Derneği III. Sigorta Semineri, Nisan 1977- Ankara, s.9.

sigortası sigortalının malvarlığında ortaya çıkacak pasifler veya pasiflerin artması yoluyla uğrayacağı zararı karşılamak amacı ile yapılan sigortalardır.

3. SORUMLULUK SİGORTALARINDA SÖZLEŞMENİN KONUSU VE KAPSAMI

Sorumluluk sigortası ile sigortacı, sigortalının sözleşmede öngörülen ve zarar daha sonra doğsa bile, sigorta süresi içinde gerçekleşen bir olaydan kaynaklanan sorumluluğu nedeniyle zarar görene, sigorta sözleşmesinde öngörülen miktara kadar tazminat ödemeyi taahhüt eder (TTK m.1473). Sigortacı, sözleşmede öngörülen ve sigorta süresi içinde meydana gelen bir olaydan kaynaklanan zararları gidermekle yükümlüdür. Poliçe kapsamına girmeyen olaylar ile poliçe kapsamına girdiği halde sigorta süresi geçtikten sonra meydana gelen olaylar sigortacının sorumluluğunda değildir¹⁶.

TTK m.1473/2'ye göre sorumluluk sigortası, sigortalının işletmesi ile ilgili sorumluluğu için yaptırılmışsa (sözleşmede aksine hüküm olmaması halinde), sigortalının temsilcisi ile işletmenin bir kısmının yönetiminde, denetiminde ve işletmede çalıştırılan kişilerin sorumluluğunu da karşılar. Bu durumda, sigorta bu kişilerin lehine yapılmış sayılır.

TTK m. 1473 *emredici nitelikte* bir hüküm değildir. Yani tarafların (sigortacı-sigortalı/sigorta ettirenin), aralarındaki sözleşme ile, sigortacının sorumluluk alanını genişletmeleri mümkündür.

Sorumluluk sigortasının kapsamına öncelikle, her sigorta türünde olduğu gibi zarar görene ödenecek tazminat girer. TTK m. 1474'e göre zarar görenin istemine ilişkin makul giderler de sigortanın kapsamına dahildir. Yani sigortalı aleyhine ileri sürülen isteme ilişkin makul giderler sigortacı tarafından karşılanmak zorundadır. Ancak bu giderler olağan nitelik taşımamalıdır. Ayrıca söz konusu giderler sigorta bedelini aşmamalıdır. Daha doğru bir ifade ile isteme ilişkin giderler ve ödenecek tazminat tutarının toplamı, sigorta bedelini¹⁷ aşmamalıdır. Ayrıca TTK m.1474 gereğince sigortacı, sigortalının istemde bulunması halinde, zarar görenin istemine ilişkin giderler için *avans* vermekle yükümlüdür.

4. SORUMLULUK SİGORTASINDA BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ

TTK m.1446'da düzenlenen genel hüküm gereğince sigorta ettiren, rizikonun gerçekleştiğini öğrenince durumu *gecikmeksizin* sigortacıya bildirmelidir. Ancak sorumluluk sigortasında, sigortalı/sigorta ettirenin beyan yükümlülüğü TTK m.1475'de ayrı bir düzenlemeye tabi tutulmuştur. Bu düzenlemeye göre, sigorta ettiren veya sigortalı, sorumluluğunu gerektirecek olayları yani rizikoyu (sorumluluk sigortalarında, rizikonun gerçekleşmesinin bildirim kadar, sigortalının sorumluluğunu gerektirecek olaylarında bildirim önem taşımaktadır ve bu husus kanun koyucu tarafından ayrı bir düzenlemeye tabi

¹⁶ Çeker, Genişletilmiş Bası, s.184.

¹⁷ "Sigorta bedeli pasif sigortalarında da, sigortacının yükümlülüğünün sınırını belirlemek fonksiyonunu haizdir. Fakat, bu sigorta türünde, sigorta bedeli, herhangi bir ölçüye bağlı kalmaksızın, sigortacıyla sigorta ettirenin serbest iradeleri ile belirlenir. Zira burada hem sigorta değeri gibi belirleyici unsur yoktur hem de sigorta ettirenin tazmin edilmesi gereken sorumluluğunun ne kadar olacağı başlangıçta belli değildir. Zira sigorta sözleşmesinin amacı, sigorta ettirenin, sigorta süresince doğacak tazminat yükümlülüklerinin sigorta süresi boyunca yüklenilmesidir. Tabii olarak pasif sigortasında, sigorta ettirenin pasiflerinin artmasını önlemek şeklindeki menfaatinin değeri başlangıçta belli olamaz. Bu sebeple pasif sigortalarında eksik sigorta ve aşkın sigorta mümkün değildir". İsmet Sayhan, Sigorta Sözleşmelerinin Konusu, Yetkin Yayınları, Ankara- 2001, s.160.

tutulmuş ve madde gerekçesinde açıkça vurgulanmıştır¹⁸.), *on gün içinde* sigortacıya bildirmekle yükümlüdür.

Sigorta ettiren, eylem sonucu zarar gören kimsenin kendisine yönelttiği tazmin istemini, sigorta sözleşmesinde aksi kararlaştırılmadıkça, *derhal* sigortacıya bildirmekle yükümlüdür.

Yeri gelmişken TTK m.1451’de yapılan atıf gereği süreler açısından TBK. 92 .maddesi uygulama alanı bulacak gün olarak belirlenen her türlü bildirim yükümlülüğü ilk gün (örneğin rizikonun gerçekleştiği gün) günü sayılmaksızın sürenin son gününde dolacaktır¹⁹. Sürenin bitim günü tatile rastlarsa süre, tatili izleyen ilk iş günü çalışma saati sonuna kadar uzayacaktır (TBK 93)²⁰.

TTK m.1475/3 gereğince sigortalı/sigorta ettiren bildirim sürelerine uymaması neticesinde sigorta tazminatında bir artış meydana gelmişse, sigorta ettiren veya sigortalının kusurunun ağırlığına göre, tazminattan indirim yoluna gidilir. Ancak, şayet sigortacı, rizikonun gerçekleştiğini daha önce fiilen öğrenmiş ise, tazminattan indirim hakkından yararlanması mümkün olmayacaktır.

5. BİLDİRİM SONRASI SİGORTACININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ

5.1. SİGORTACININ HUKUKİ KORUMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Sigortacının hukuki koruma yükümlülüğü TTK m.1474’te düzenlenmiştir. Sorumluluk sigortası ile sigorta teminatı altına alınan rizikonun gerçekleşmesiyle zarara uğrayan kimse tarafından sigortalı veya sigorta ettiren aleyhine tazminat istemi ileri sürüldüğünde bu isteme ilişkin giderler sigortacı tarafından karşılanır. Ancak yukarıda belirttiğimiz gibi giderlerin makul olması -Sigortacı, aşırı ve gereksiz giderleri karşılamakla yükümlü değildir-, sigorta bedelini -isteme ilişkin giderler ve ödenecek tazminat tutarının toplamının- aşmaması gerekmektedir. Sigorta bedelini aşan giderlerin karşılanabilmesi için sigorta sözleşmesinde özel hüküm bulunmalıdır. Yukarıda da belirtildiği gibi sigortacı, sigortalının istemi üzerine, giderler için avans vermek zorundadır.

5.2. SİGORTACININ YARDIM YÜKÜMLÜLÜĞÜ

TTK m. 1476’ya göre sigortalı veya sigorta ettiren tarafından sigortacıya gerekli bildirim yapılmasının ardından sigortacı, ihbarı aldığı tarihten başlayarak, *beş gün içinde*, zarar gören kişinin yönelttiği taleplere karşı, sigortalı adına, ancak masrafları kendisine ait olmak üzere gereken hukuki iş ve işlemleri yürütüp yürütemeyeceğini ayrıca savunmaya ilişkin yardımda bulunmayı üstlenip üstlenmeyeceğini sigortalıya bildirebilir. Bildirim yapılması gereken bu beş günlük süre içinde sigortalı hiçbir sigorta himayesi yokmuşçasına gerekli işlemleri yapmak zorundadır.

Bildirimden sonra şu iki ihtimalden birisi ortaya çıkar:

¹⁸ Madde gerekçesi: “*Mal sigortalarında olduğu gibi sorumluluk sigortalarında da rizikonun gerçekleştiğinin bilinmesinde tazminat ödeme borçlusu durumundaki sigortacı açısından büyük yarar vardır. Bununla birlikte sorumluluk sigortalarında riziko, üçüncü kişinin bizzat zarara uğraması değil de bu zarar bağlı olarak zarar veren durumundaki sigortalıdan tazminat talebinde bulunulması olduğundan, sigorta ettirenin sorumluluğunu gerektirecek olayları da sigortacıya bildirmesi gerekir. Bu şekilde sigortacı ileride karşılaşılabileceği tazminat taleplerine karşı bilgilendirilmek suretiyle kendisine gerekli önlemleri alabilme fırsatı tanınmış olacaktır.*”

¹⁹ Kemal Oğuzman/Turgut Öz, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.1, Vedat Kitapçılık, 11. Bası, İstanbul-2013, s.328.

²⁰ Oğuzman/Öz, s.330.

Sigortacı, hukuki iş ve işlemleri yürütmeyi- savunmaya ilişkin yardımda bulunmayı üstlendiğini bildirmesi halinde sigortalı, kendisinden talep edilen yardımları yapmak kaydıyla davanın yürütülmesine karışmaz. Sigortacı, açılmış davanın reddedilmesini sağlarsa, sigorta sözleşmesi gereği ödeme yapmaktan kurtulmuş olur. Sigortalıya karşı açılmış olan dava kabul edilirse, sigortacı ödeme yapmak zorunda kalır. Sigortacının hukuki işlemleri üstlenmesi halinde, sigortalının hak ve menfaatlerini gözetmesi gerekir.

Sigortacı bildirimde bulunmazsa veya işlemleri yürütmeyeceğini bildirirse, sigortalı kendisine yöneltilen taleplere karşı, *tek başına* gerekli iş ve işlemleri yürütür. Böyle bir halde, sigortalı aleyhine tazminat ödeme borcu öngören mahkeme kararı kesinleştiğinde, sigortacı sigortalısına veya talepte bulunan kişiye kesinleşen tazminatı öder (TTK. 1476/4. madde)

TTK m.1476/4 gereğince sigortalı yapacağı sulh sözleşmesi için sigortacıdan onay almak zorundadır. Sigortalının, sigortacının onayını almadan yaptığı sulh sözleşmesi, bildirimden itibaren onbeş gün içinde onay verilmemişse sigortacıya karşı geçersizdir. Ancak, sigortacı haklı bir neden olmaksızın sulhe onay vermekten kaçınmaz.

6. SİGORTACININ ZARAR GÖRENDEN BİLGİ EDİNME HAKKI

Bu husus zarar gören için bir yükümlülük, sigortacı için bir haktır²¹ ve TTK. m.1479'da düzenlenmiştir. Sigortacı, zarara sebep olan olayın ve zarar miktarının belirlenmesi için zarar görenden bilgi isteyebilir. Zarar gören, sağlanması ihtimali bulunan ve istenilmesi haklı görülebilecek ilgili bütün belgeleri sigortacıya vermek zorundadır. Zarar görenin bu zorunluluğa uymaması halinde, sigortacının sorumluluğu, zorunluluk yerine getirilmiş olsaydı ödemek zorunda kalacağı miktarla sınırlıdır²². Ancak bunun için, durumun zarar görene yazılı olarak bildirilmesi gerekmektedir.

7. SİGORTACININ ZARAR GİDERİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Sorumluluk sigortası, zarar sigortası niteliğinde olduğu için, üçüncü kişilerin maruz kaldıkları -sigorta bedelini aşmamak kayıt ve şartıyla- *gerçek zararın* giderilmesi amacını güder. Bu tür sigorta poliçelerinde ki meblağlar, sigortacının sorumlu olduğu azami miktarları gösterir. Sigortacının sorumluluk limiti, sigorta süresi içindeki farklı zamanlarda meydana gelen her zarar için ayrı ayrı geçerlidir²³. Ancak birden fazla zarar gören ve zarar aynı olayda ortaya çıkmışsa, sigortacının ödeyeceği tazminat miktarı, poliçede gösterilen limit ile sınırlı olacaktır²⁴. Sigortacı, üçüncü kişinin gerçek zararından sorumlu olduğu gibi ayrıca üçüncü kişinin açtığı dava veya başlattığı icra takibi masraflarını da karşılamakla yükümlüdür²⁵. Sigortacı, ödenecek tazminatın temerrüt faizini²⁶ de karşılamak durumundadır. Temerrüt faizinin ödenemeyeceğine ilişkin anlaşmalar geçersizdir. Bu husus TTK m.1427/3'de açıkça belirtilmiştir.

²¹ Bozkurt, s.144.

²² Sigortacı söz konusu zarara ilişkin faiz ödeme yükümlülüğünden kurtulmuş olacaktır.

²³ Ulaş, s.780.

²⁴ Ulaş, s.780.

²⁵ Bozer, s.137.

²⁶“Sigorta ettiren, tazminatı ödedikten sonra sigortacıya müracaat eder ve sigortacı da, sigorta tazminatını ödemezse, sigortacı temerrüte düşmüş olur. Bu takdirde sigorta ettiren, sigortacıdan temerrüt faizi isteyebilir. Ancak bu faizin tazminatla bir ilgisi yoktur dolayısıyla bu faiz tazminata dahil edilemez.” Bozer, s.137.

8. TAKAS YASAĞI

Sigortacı, *zarar gören kimseye doğrudan ödeme yaptığı durumlarda*, sigorta sözleşmesi nedeniyle sigorta ettirenden doğan alacaklarını (prim alacağını), tazminattan takas edemez²⁷. Bu husus TTK m. 1480’de düzenlenmiştir ve bu hüküm *emredici* niteliktedir. Takas, bu hükümlerle kesin bir şekilde yasaklanmıştır.

Ancak takas yasağı, sadece sigorta sözleşmesi ilişkisinden kaynaklanan alacaklara yönelik olup, sigortacının bu ilişki dışında başka bir nedenle zarar görenden bir alacağı var ise, bu alacağını genel hükümlere göre, zarar görene takas yoluyla ileri sürerek, tazminattan mahsup edebilecektir. Sigortacının, sigortalısına ödeyeceği tazminat bakımından ise böyle bir yasak bulunmamaktadır. Daha doğru bir ifadeyle şayet zarar görenin zararını karşılayacak tazminat, sigortalı tarafından ödenmişse ve sigortalı daha sonrasında ödediği bedeli sigortacısından talep etmişse, sigortacı, sigortalıdan olan prim alacağını sigortalıya ödeyeceği tazminat ile takas etme hakkına sahiptir.

9. SORUMLULUK SİGORTASI’NDA TAZMİNAT BORCUNUN MUACCELİYETİ

Sorumluluk sigortasında, sigortacının tazminat ödeme borcunun muacceliyeti açısından özel bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu konuda, m.1485’in yaptığı atıf gereği genel hüküm olan TTK.1427. maddesi uygulama alanı bulacaktır. Hemen belirtelim ki TTK. 1427. maddesinin uygulanması bakımından talepte bulunanın, sigorta ettiren veya zarar gören olmasının bir önemi yoktur.

TTK m. 1427 gereğince: *Sigorta tazminatı veya bedeli, rizikonun gerçekleşmesini müteakip ve rizikoyla ilgili belgelerin sigortacıya verilmesinden sonra sigortacının edimine ilişkin araştırmaları bitince ve her halde 1446 ncı maddeye göre yapılacak ihbardan kırkbeş gün sonra muaccel olur*. Bu düzenlemeye göre sigortacının tazminat ödeme borcu en geç ihbardan 45 gün sonra muaccel hale gelir. Sigortacılık Kanunu m. 32/3 gereğince, sigortacı, iyiniyet kurallarına aykırı olarak sigorta tazminatının ödenmesini geciktiremez. Sigorta tazminatı nakit olarak ödenir; ancak taraflar arasında anlaşma varsa aynı tazminat yoluna da gidilebilir.

10. SORUMLULUK SİGORTALARINDA KISMİ ÖDEME

Kısmi ödeme halinde durumun ne olacağı, TTK m.1428’de “*Sorumluluk sigortası dışındaki sigortalarda, aksine sözleşme yoksa, sigorta süresi içinde yapılan kısmi tazminat ödemeleri sigorta bedelinden düşülür...*” denilmek suretiyle belirtilmiştir. Bu düzenlemeden sorumluluk sigortalarında, sigortacının sorumluluk limitinin sigorta süresi içinde gerçekleşen her olay için ayrı ayrı geçerli olacağı, yapılan ödemelerin sigorta bedelinden düşülmeyeceği sonucuna varılmaktadır.

Poliçede gösterilen sorumluluk limiti sigorta süresi içinde gerçekleşen her olay için ayrı ayrı geçerlidir²⁸. Ancak birden fazla zarar ve zarar gören aynı olayda ortaya çıkarsa sigortacının ödemekle yükümlü olacağı tazminat, poliçede gösterilen miktarla sınırlıdır²⁹.

²⁷ Bilindiği üzere takastan bahsedebilmek için, alacaklar arasında karşılıklılık bulunması gerekmektedir. Ancak zarar görenin sigortacıdan olan alacağı ile, sigortacının sigortalıdan olan prim alacağı arasında karşılıklılık bulunmamaktadır. Bu sebeple takas yasağına ilişkin düzenleme yerindedir.

²⁸ Ulaş, s.780.

²⁹ Erdoğan Sergici, “Mesuliyet Sigortası Türleri”, Sigorta Hukuku Türk Derneği III. Sigorta Semineri, Nisan 1977- Ankara, s 69.

11. SORUMLULUK SİGORTASINDA ZARAR GÖRENİN DOĞRUDAN DAVA HAKKI

TTK m.1478 gereğince zarar gören, uğradığı zararın sigorta bedeline kadar olan kısmının tazminini, sigorta sözleşmesi için geçerli zamanaşımı süresi içinde kalmak şartıyla, doğrudan sigortacıdan isteyebilir³⁰.

Sigorta ettiren veya sigortalının neden olduğu olay (riziko) sebebi ile, zarar gören kişiler, sorumluluk sigortası poliçesinde belirlenmiş bulunan sigorta bedeli miktarına kadar olan istemlerini, sigortacıdan doğrudan doğruya talep ve dava edebilir. Zarar görenin bu talebi, sigorta konusu olaydan itibaren-rizikonun gerçekleşmesinden- itibaren on yılda zaman aşımına uğrar.³¹.

12. SORUMLULUK SİGORTASINDA SİGORTACININ HALEFİYET HAKKI

TTK m.1481'de sorumluluk sigortasında halefiyet hususu özel olarak düzenlenmiştir. Sigortacı, sigorta tazminatını ödedikten sonra hukuken sigortalı yerine geçer. Sigortalının gerçekleşen zarardan dolayı sorumlulara karşı dava hakkı varsa bu hak, tazmin ettiği bedel tutarında sigortacıya ait olur. Sorumluluk sigortalarında sigortacının kendi sigortalısına rücu hakkı tanınmamış³², sigortacıya, zarardan sorumlu olan üçüncü kişilere karşı talepte bulunma olanağı tanınmıştır³³. Ancak hemen belirtelim ki Sigortacı, sigortalının, sorumluluk konusu olayı kasten gerçekleştirmesinden doğan zararlardan sorumlu olmaz.

Sorumlulara karşı bir dava veya takip başlatılmışsa, sigortacı, mahkemenin veya diğer tarafın onayı gerekmeksizin, halefiyet kuralı gereğince, sigortalısına yaptığı ödemeyi ispat ederek, dava veya takibi kaldığı yerden devam ettirebilir.

Sigortalı veya zarar gören, tazminatın ödenmesiyle sigortacıya geçen haklarını ihlal edici şekilde davranırsa, sigortacıya karşı sorumlu olur (TTK m.1481/3).

13. SORUMLULUK SİGORTASI'NDA ZAMANAŞIMI

TTK m. 1420 gereğince, sigorta sözleşmesinden doğan bütün istemler, alacağın muaccel olduğu tarihten başlayarak 2 yıl geçmekle zamanaşımına uğrar.

Ancak TTK m.1482 gereği sorumluluk sigortalarında, sigortacıya yöneltilecek tazminat istemi -gerek 3. şahıs, gerekse 3. şahsa ödeme yapan sigorta ettiren/sigortalının- bakımından zamanaşımı süresi 10 yıldır. Bu süre, sigorta konusu olayın gerçekleştiği tarihten itibaren işlemeye başlar. Misal; sigortacının, sigorta ettirenden olan prim alacağını talep hakkı, sigorta ettirenin fazla ödediğini ileri sürdüğü primin geri istenmesi gibi istemler için 2 yıllık zamanaşımı süresi geçerliken; zarar görenin doğrudan sigortacıdan olan tazminat istemi 10 yıllık zamanaşımı süresine tabidir.

³⁰ Kanunun ilgili maddesindeki zamanaşımına ilişkin ifade kanımızca yerinde değildir. Zira zamanaşımı niteliği itibariyle bir def'dir. Zarar gören zamanaşımı süresi dolduktan sonra da tazminat istemini, doğrudan dava açmak yoluyla sigortacıya yöneltebilmeli; zamanaşımı süresinin dolduğu iddiasını ise sigortacı ileri sürmelidir.

³¹ Çeker, Genişletilmiş Bası, s.188.

³² Kanımızca sorumluluk sigortasının niteliği gereği bu düzenleme yerindedir. Zira sorumluluk sigortalarında sigortalı ve zarardan sorumlu olan aynı kişidir. Dolayısıyla bu sigorta türünde sigortacının halefiyet gereği zarar veren kişiye başvurması demek sigortalısı için ödediği tazminatı sigortalısına rücu edeceği anlamını taşır ki bu durumda sigorta himayesinin hiçbir anlamı kalmayacaktır.

³³ Çeker, Genişletilmiş Bası, s.191.

AVUKATIN MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI

1. MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI

1.1. Genel olarak

Mesleki sorumluluk sigortasında, sigorta ettiren sigortacısına belli bir prim öder, sigortacı ise bu prim karşılığında sigorta ettireni/sigortalıyı üçüncü kişinin haklı veya haksız tazminat taleplerinden kurtarır³⁴. Mesleki sorumluluk sigortalarında, avukat, mimar, doktor gibi mesleki bir faaliyet yerine getiren kimselerin malvarlıkları, mesleki faaliyet nedeniyle karşılaşılabilecekleri taleplere karşı güvence altına alınmaktadır.

1.2. Mesleki Sorumluluk Sigortası Sözleşmesinin Özellikleri

TTK m. 1401'e göre Sigorta sözleşmesi, sigortacının prim karşılığında, kişinin para ile ölçülebilir bir menfaatinin zarara uğratan tehlikenin, yani rizikonun meydana gelmesi halinde bunu tazmin etmeyi yükümlendiği sözleşmedir. Mesleki sorumluluk sigortası sözleşmesi içinde bu genel hükümden ayrı bir düzenleme söz konusu değildir.

Tüm sigorta sözleşmelerinde olduğu gibi mesleki sorumluluk sigortası sözleşmesi de herhangi bir şekil şartına tabi tutulmamıştır³⁵. Sig. K. m.11 gereğince, sözleşme Müsteşarlıkça onaylanan genel şartlara uygun olarak düzenlenmek zorundadır. İşin özelliğine göre, özel şartların da sözleşmede bulunması mümkündür. Ayrıca yapılacak sözleşmenin konusunun ve içeriğinin, TBK ve TTK m.1404 gereğince, kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine ve kişilik haklarına aykırı olmaması gerekmektedir.

Kamu yararının gerektirdiği hallerde, bazı sorumluluk sigortalarının yapılması da zorunlu kılınmıştır³⁶. Örneğin; zorunlu karayolu taşımacılık mali sorumluluk sigortası..vb.

2. AVUKATIN MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI

2.1. AVUKATLIK MESLEĞİ

Avukat, gerçek veya tüzel kişilere hukuki ihtilaflarda, dava açılmasını, danışmanlık hizmeti sağlanmasını meslek edinmiş; hukuki yardım gerektiren konularda hukuki bilgisi ve tecrübesi ile hizmet sağlayan, kişidir³⁷.

Av. K³⁸ m.1 gereğince, avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir³⁹. Anayasal bir hak olan, hak arama özgürlüğünün hayata geçirilebilmesi için, avukatlık faaliyeti bir kamu hizmeti olarak değerlendirilmiştir. Avukatlık bir kamu hizmetidir ve bu sebeple avukatlar mesleklerini yerine getirirken özen, doğruluk içinde hareket etmeli, unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun davranmalı ve meslek kurallarına uymalıdır⁴⁰.

³⁴ Serhal Nur Mahmutoğulları, Avukatlık Mesleki Sorumluluk Sigortası, Ankara Barosu Yayınları, 2007- Ankara s.25.

³⁵ Y. 11. HD., 19/11/1988, 1987/5441 E., 1988/95 K., Ulaş, s.12.

³⁶ Avukatın mesleki sorumluluk sigortası için hali hazırdaki düzenlemeye göre zorunluluk bulunmamaktadır.

³⁷ Mahmutoğulları, s.39.

³⁸ Avukatlık Kanunu, Kabul Tarihi 19/03/1969, Yürürlük Tarihi 07/04/1969

³⁹ Y. 4. HD., 02/05/1975 T., 1975/1160 E., 1975/5782 K., Mahmutoğulları, s.39., dp.2.

⁴⁰ Mahmutoğulları, s.40.

2.2 AVUKATIN MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASININ KONUSU

Avukatın hukuki sorumluluğu herşeyden önce, avukatla iş sahibi arasındaki sözleşmeye dayanır. Avukatın bu sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini ihlal etmesi durumunda, akdi sorumluluğu ortaya çıkacaktır. Ayrıca avukatın, bazı hallerde haksız fiilden doğan sorumluluğu da ortaya çıkabilir. İşte bu tür durumlarda, bir mesleki sorumluluk sigortası sözleşmesinin var olması halinde, sigortacı, avukatın akdi veya akit dışı sorumluluğunu doğuracak bir rizikonun gerçekleşmesi olasılığına karşın haklı taleplere karşı ödemede bulunmak, ve sigorta ettireni haksız taleplere karşı korumak yükümlülüğünü taşır.

2.3 AVUKATIN HUKUKİ SORUMLULUĞU

Avukatın hukuki sorumluluğunun söz konusu olduğu durumlarda avukata yöneltilen iddia genellikle, yanlış hukuki görüş bildirme, yanlış hukuki yol izleme gibi avukatın müvekkiline karşı olan yükümlülüklerinin ihlali edildiği yönündedir. Bu iddialar aslında avukat ile müvekkil arasındaki sözleşmenin, avukat tarafından gereği gibi yerine getirilmemesi anlamını taşır⁴¹.

Ayrıca, bazı durumlarda avukatın sözleşmeden doğan yükümlülüklerini gereği gibi yerine getirmemesi, onun, akdi sorumlulukla birlikte başka hukuki müesseseler gereğince de sorumluluğunu doğurur. Örneğin kendisine teslim edilen, müvekkiline ait parayı iade etmemesi halindeki davranış şekli aynı zamanda haksız fiil sorumluluğunu beraberinde getirir⁴².

2.3.1 AVUKATIN SÖZLEŞMEDEN DOĞAN SORUMLULUĞU

Avukattan, aralarındaki avukatlık sözleşmesini ihlal ettiği gerekçesiyle tazminat talebinde bulunan, dolayısıyla da aynı zamanda sigortacının tazminat ödeme yükümlülüğünü doğuran gelişmeyi başlatan müvekkil, avukatın aralarındaki sözleşmeyi ihlal ettiğini, bir zarara uğradığını, zarar ile sözleşmenin ihlali arasında illiyet bağı bulunduğunu ispat etmelidir⁴³. Söz konusu sorumluluk sözleşmeden doğan sorumluluk olduğu için müvekkil, avukatın kusurlu olduğunu ispat etmek zorunda değildir. Ancak avukat kusursuzluğunu ispat etmediği takdirde tazminat ödemek zorunda kalacaktır.

Avukatın akdi sorumluluğunun söz konusu olabilmesi için öncelikle avukatla müvekkil arasında, geçerli bir şekilde kurulmuş bir avukatlık sözleşmesi olmalıdır. Avukatın sorumlu tutulabilmesi için, bu sözleşmeden doğan yükümlülüklerini ihlal etmesi gerekir. Avukatın sözleşmesel yükümlülüklerine aykırılık nedeniyle iş sahibini zarara uğratan davranışlarının her biri, sigorta hukuku açısından güvence altına alınan bir rizikoyu oluşturur. Aşağıda avukatın belli başlı yükümlülüklerine kısaca değinilecektir.

2.3.1.1 AVUKATIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

2.3.1.1.(1) Avukatın Aydınlatma Yükümlülüğü

Avukatın en temel yükümlülüklerinin başında, meselenin hukuki bakımdan aydınlatılması gelmektedir. Avukatın meseleyi hukuki yönden aydınlatma yükümlülüğü, müvekkilin bilgi verme yükümlülüğü ile bağlantılıdır ve hatta müvekkilin avukatı hukuki

⁴¹ Şenocak, s.331.

⁴² Şenocak, s.331.

⁴³ Şenocak, s.331.

mesele hakkında bilgilendirme yükümlülüğünün tamamlayıcısıdır⁴⁴. Müvekkil avukatını bilgilendirirken tam anlamıyla açık olmayabilir. Bu durumda avukatın mesleki becerisi ve deneyimleri ile müvekkiline sorular yönelterek hukuki meseleyi net bir şekilde aydınlatması gerekmektedir. Ayrıca avukat müvekkilinin verdiği bilgilerle yetinmemeli kendisinde hukuki bilgi ve deneyimleriyle mesele hakkında araştırmalar yapmalıdır.

Avukat, sözleşme ilişkisi kurulmadan önce ve sözleşme ilişkisinin devamı süresince kendisiyle hukuki yardım ve hizmet almak amacıyla görüşen müvekkilini, tüm olası sonuçlar (masraflar, davanın süresi, davanın sonucu ve kanun yolları vs..) hakkında aydınlatmakla yükümlüdür⁴⁵. Avukat müvekkilini hukuki meseleyle ilgili aydınlatırken sade ve müvekkilinin anlayabileceği bir dil kullanılmalıdır. Avukat müvekkiline yeterli zamanı ayırmalı, görüşmeleri mümkün olduğunca açık, detaylı ve iş talebi olan kişileri tatmin edici şekilde yerine getirerek konuyu aydınlatmalıdır.

Avukatın aydınlatma yükümlülüğünün kapsamı her somut olayın özelliğine göre belirlenecek ve bu yükümlülüğün ihlali hatalı hukuki değerlendirmelerin ortaya çıkmasına sebep olabilecektir⁴⁶. Avukat sözleşme öncesinde ve sözleşme süresince aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmemiş, kendisi hakkında yanıltıcı bir görünüm sunmuşsa kusurlu sayılmalı ve bu eylemler neticesinde müvekkil bir tehlike ile karşı karşıya kaldığı takdirde, riziko gerçekleşmiş kabul edilmelidir⁴⁷.

2.3.1.1.(2) Avukatın Sadakat yükümlülüğü

Sadakat yükümlülüğü, vekalet görevinin yerine getirilmesi sırasında ya da bu görev bittikten sonra avukatın, kendisine duyulan güvene uygun olarak müvekkilin menfaatlerini korumasıdır⁴⁸. Sadakat yükümlülüğünün temelini esas itibarıyla müvekkil ve avukat arasındaki güven ilişkisi oluşturur⁴⁹. Sadakat yükümlülüğü gereği avukat, vekalet görevinin yerine getirilmesi sırasında ve sonrasında müvekkilinin menfaatlerini korumalı ve kendi menfaatlerinin üstünde tutmalıdır.

Av K. m. 38 gereğince avukat, vekili olduğu kimsenin menfaati ile zıt olan bir başkasının vekilliğini üstlenemez⁵⁰. Bu çerçevede aynı işte daha önce menfaati zıt olan tarafa vekillik etmiş veya mütalaa vermişse diğer tarafın vekilliğini reddetmesi gerekir⁵¹.

Avukat, mesleği dolayısıyla müvekkilinden öğrendiği sırları saklamakla ve bu sırlara bağlı kalmakla yükümlüdür⁵². Avukatların öğrendikleri sırlar hakkında tanıklık edebilmeleri iş sahibinin rızasına bağlıdır. İş sahibinin rızası olsa dahi avukat tanıklıktan çekinebilir.

⁴⁴ Meral Sungurtekin Özkan, Avukatlık Mesleği, Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi, 4. Bası, Mart-2013, İzmir, s.398.

⁴⁵ Şenocak, s.334.

⁴⁶ Sungurtekin Özkan, s.396.

⁴⁷ Mahmutoğulları, s.48.

⁴⁸ Şenocak, s.356.

⁴⁹ Sungurtekin Özkan, s.411.

⁵⁰ Y. 8. HD., 27/04/1982, 1939 E., 4823 K., Sungurtekin Özkan, s.418, dp.75.

⁵¹ Şenocak, s.357.

⁵² Refik Korkusuz/Halit Korkusuz, Avukatlık Hukukuna Giriş, Ekin Basın Yayın Dağıtım, 3. Baskı, Ocak-2014, Bursa, s. 166.

Av. K. m.47'e göre avukat el koyduğu işlere ait çekişmeli hakları edinmekten veya bunların edinilmesine aracılıktan bir yıl süreyle yasaklıdır. Kanımca bu hükümde sadakat yükümlülüğü kapsamında sayılmalıdır. Ayrıca yine avukatın müvekkil yararına hareket etmesi, müvekkiline düzenli olarak gelişmeleri bildirmesi, sadakat yükümlülüğü kapsamındadır.

Avukat, sadakat yükümlülüğünü gereği gibi yerine getirilmemesi müvekkil tarafından avukata duyulan güvenin boşa çıkmasına sebep olacaktır⁵³. Avukat sadakat yükümlülüğüne aykırı davranışlarıyla müvekkilin zarara uğramasına sebebiyet veriyorsa riziko gerçekleşmiş sayılmalıdır⁵⁴.

2.3.1.1.(3) Avukatın İşi Özenle Yerine Getirme Yükümlülüğü

Av. K. m. 34 gereğince avukatlar, yüklendikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmakla yükümlüdürler. TBK m. 506/II'ye göre de vekil, müvekkile karşı vekaleti iyi surette ifa ile mükelleftir. Özen yükümlülüğünün konusunu, vekilin hedeflenen sonuca ulaşmak için mesleki deneyimleri ve hayatın normal akışına uygun gerekli davranış ve girişimlerde bulunması ve başarılı sonuca ulaşmayı engelleyecek her türlü davranıştan kaçınması oluşturur⁵⁵. Avukat, özen yükümlülüğüne uygun davrandığı halde müvekkilin hedeflediği sonuca ulaşamayabilir. Bu durumda kanımca avukatın sorumluluğu gündeme gelmeyecektir. Yargıtay'ın görüşü de bu yöndedir⁵⁶.

Avukatın özen yükümlülüğünü öncelikle üstlendiği vekalet görevine dair yapacağı hukuki inceleme oluşturur. İşin yasal sürelerle uygun olarak düzenli bir şekilde takibi, meslek dergilerinde çıkan yeni kararların izlenmesi, açmış olduğu davanın duruşmalarının takibi işi özenle yerine getirme yükümlülüğünün kapsamındadır. Avukat kanunu bilmekle yükümlüdür. Bu sebeple mevzuattaki değişiklikleri, yürürlüğe giren ve yürürlükten kaldırılan kanun, tüzük, yönetmelikleri vb. düzenlemeleri bilmeli ve takip etmelidir.

Avukatın özen yükümlülüğü yalnızca vekalet işlerinde değil aynı zamanda bağlı bulunduğu meslek kuruluşlarına karşı göstermekle yükümlü olduğu saygı ve nezaket kurallarını da kapsamaktadır. Avukat özen yükümlülüğüne uygun davranmalı ve bu kurumlara olan yükümlülüklerini ihlal etmemelidir⁵⁷.

Avukat, meslek düzen ve geleneklerine uymayan tutumlardan kaçınmaya, görevin gerektirdiği dürüstlüğe ve doğruluk kurallarına uygun şekilde hareket etmeye mecburdur. Aksine davranış, özen borcunun ihlali kabul edilecek ve sigorta sözleşmesi ile teminat altına alınmış risk gerçekleşmiş olacaktır.

2.3.1.1.(4) Avukatın Edimi Şahsen Yerine Getirme Yükümlülüğü

Müvekkil ve avukat arasında yapılan avukatlık sözleşmesi ile aksi kararlaştırılmadıkça, avukat edimi şahsen yerine getirmekle yükümlüdür. Ancak müvekkil vereceği vekaletnamede avukata, tevkil yetkisi tanıyabilir⁵⁸. Bu tevkil yetkisi ile avukat, aksi

⁵³ Sungurtekin Özkan, s.412.

⁵⁴ Mahmutoğulları s.51.

⁵⁵ Sungurtekin Özkan, s.436.

⁵⁶ Y. 13. HD. 05/02/1991 T., 7902 E., 1070 K., Veysel Başpınar, Avukatın Özen Borcu, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 1-2, 2008, s.43, dp. 21.

⁵⁷ Korkusuz/Korkusuz, S.169.

⁵⁸ Mahmutoğulları, s.56.

sözleşmede kararlaştırılmadıkça işi başka bir avukatla birlikte yapabileceği gibi başka bir avukata vererek takip ettirmek hakkına sahiptir. Tevki olunan avukatın esas itibarıyla alt vekil olduğu söylenebilir⁵⁹. Tevki edilen avukat, işi şahsen yerine getirmekle yükümlüdür. Bağımsız olarak hareket eder ve tevki eden avukattan emir ve talimat almaz. Tevki olunan avukatın da, mesleğinin gerektirdiği doğrultuda, işi özenle ve kusursuz bir biçimde görme yükümlülüğü vardır. Tevki eden avukat, işi tamamen veya kısmen devrettiği avukatın kusurundan ve meydana gelen zarardan dolayı müvekkiline karşı hem şahsen hem de diğer avukatla birlikte müteselsilen sorumlu olacaktır⁶⁰. Aynı şekilde tevki olunan avukat, kendisi aleyhine tazminat talebi söz konusu olduğu takdirde alt vekil olduğu savunması ile tazminat ödemekten kaçamayacaktır.

2.3.1.1.(5) Vekillikten Haksız Çekilmeme Yükümlülüğü

Avukat kendisine gelen bir işi sebep göstermeden reddetme hakkına sahip olmakla birlikte, kabul ettiği işi sonuna kadar takip etme mükellefiyeti de vardır⁶¹. Avukat, takip ettiği bir davadan haklı bir sebebi yoksa çekilemez. İstifayı haklı kılan bir sebebin, müvekkilinin bir davranışının veya isteminin var olması halinde haklı sebep söz konusu olacaktır. Avukatın belli bir işten isteği ile çekilmesi durumunda, vekillik görevi, durumu müvekkiline tebliğinden itibaren on beş gün süre ile devam eder. Bu on beş günlük süre içerisinde vekillik görevini gereği gibi yerine getirmekle yükümlüdür.

Av. K. m. 174 gereğince avukat haklı bir sebep olmadan işi takipten vazgeçmesi halinde ücret isteyemeyeceği gibi aldığı ücreti de geri vermekle yükümlüdür.

TBK m. 512 gereğince vekil vekaletten çekilme hakkına sahiptir ancak uygun olmayan zamanda vekillikten çekilmesi halinde diğer tarafın bu sebeple uğradığı zararları gidermekle yükümlüdür. Dolayısıyla avukatın uygun olmayan zamanda vekillikten çekilmesi halinde tazminat ödeme yükümlülüğü doğacaktır. Bu çerçevede mesleki sorumluluk sigortası kapsamındaki riziko gerçekleşmiş kabul edilmelidir.

2.3.1.1.(6) Müvekkilin Talimatına Uygun Davranma Yükümlülüğü

Avukatlık sözleşmesi, müvekkile, avukatın iş görme borcunu nasıl yerine getireceği konusunda avukata talimat verme hakkı sunar. Avukat tevdi edilen işi müvekkilin iradesine uygun olarak yapmakla yükümlüdür⁶².

Avukata verilen talimat açık değil veya eksik ise avukat kural olarak açık olmayan talimatı açıklattırmak veya eksikliği gidermek için müvekkiline sorular sormakla yükümlüdür. Ancak noksanlığı giderebilmek için müvekkile başvurma yükümlülüğü, müvekkile zarar verebilecek bir takım gecikmelere sebep olacaksa avukat kendi görüşüne göre hareket etme hakkına sahiptir.

Avukat, müvekkilin mali menfaatlerini ve diğer haklarını esaslı bir şekilde ilgilendiren işlemlere başlamadan önce müvekkiline talimat almak için başvurmakla yükümlüdür.

Avukat müvekkilinin hukuka ve ahlaka aykırı talimatına uymakla yükümlü değildir. Müvekkilin talimatları, işin amacına uymayan veya yapılacak işleri zarara uğratabilecek nitelikteyse avukatın uyarma ve aydınlatma yükümlülüğü devreye girer⁶³. Bu durumda avukat

⁵⁹ Sungurtekin Özkan, s.461.

⁶⁰ Mahmutoğulları, s.57.

⁶¹ Mahmutoğulları, s.57.

⁶² Şenocak, s.352.

⁶³ Şenocak, s.353.

uyarı ve aydınlatma yükümlülüğünü açık ve anlaşılır şekilde yerine getirmelidir. Avukatın aydınlatma yükümlülüğüne karşın müvekkil bu talimat konusunda ısrarcı olursa avukat bu talimata uyabilir ancak bu talimat neticesinde bir zarar meydana gelirse bu zarardan sorumlu tutulamaz⁶⁴.

2.3.1.1.(7) Konuyu Hukuki Yönden Değerlendirme Yükümlülüğü

Avukat, önüne gelen uyuşmazlığı değerlendirirken mesleki bilgi ve tecrübesine dayanarak müvekkiline en doğru yolu göstermekle yükümlüdür. Ayrıca avukat, davayı takip ederken, sorunun çözümü için birden fazla hukuki yolun bulunması durumunda müvekkilin menfaatine en uygun yolu seçmekle yükümlüdür. Amaçlanan hedefe ulaşmayı sağlayacak, rizikosu en düşük avantajı en yüksek yolu tavsiye etmelidir⁶⁵. Takip edilecek hukuki yolun başarı şansının olup olmadığını tespit etmelidir. Bu konuda inceleme yapmalı ve mesleki tahminini müvekkiline açık bir şekilde bildirmelidir. Avukat kendisine başvuru konu hakkında müvekkilinden bilgi almalı, ilgili belgeleri istemeli ve bununla yetinmeyerek kendisi araştırmalar yapmalıdır.

Bu yükümlülükte, avukatın sorumluluktan kurtulmasının yolu, müvekkilin seçilen yolun riskleri konusunda avukat tarafından yeterince aydınlatılmasıdır. Avukat davanın kazanılması şansının çok düşük olduğu durumlarda müvekkilini aydınlatmış, davanın risklerini açıkça gözler önüne sermiş olmasına rağmen müvekkil işin yapılması talimatını vermişse, artık sonuçlarına kendisi katlanmalıdır⁶⁶.

2.3.2. AVUKATIN SÖZLEŞME DIŞI SORUMLULUĞU

Avukatın, vekalet ilişkisi içinde bulunmadığı üçüncü bir kişiye karşı hukuki sorumluluğunu gerektiren ve mesleki sorumluluk sigortasına konu olan diğer bir sorumluluk hali de haksız fiil sorumluluğudur. Örneğin avukat kendisinden hiçbir talepte bulunulmadığı veya kendisine hiçbir ücret ödenmediği halde yanlış bir bilgi vermiş veya tavsiye de bulunmuşsa, bunun neticesinde bir zarar meydana gelmişse bu avukatın haksız fiil sorumluluğunu gündeme getirir. Zira avukat ile zarar gören arasında bir avukatlık sözleşmesi bulunmamaktadır ve sözleşmenin var olmaması sebebiyle başvurulabilecek hukuki müessese haksız fiil hükümleridir. Haksız fiile konu olan eylem ve bu eylem neticesinde gerçekleşen zarar avukatın mesleki faaliyeti kapsamında sayıldığı için mesleki sorumluluk sigortası gereği sigortacının tazminat ödemesi söz konusu olabilecektir⁶⁷.

Haksız fiilin konumuz gereği incelenmesi gereken en önemli unsurudur. Kusur: hukuka aykırı sonucun bilerek istenmesi şeklinde ortaya çıkan kasta dayalı olabileceği gibi, hukuki sonucun istenmemekle birlikte sonucun meydana gelmemesi için şartların gerekli kıldığı özenin gösterilmemesi şeklinde ortaya çıkan ihmale dayalı olabilir⁶⁸. Mesleki sorumluluk sigortasının varlığı halinde, sigortalı tarafından haksız fiil neticesinde verilen zararda, sigortalının kusuru ihmale dayalı olduğu takdirde, mesleki sorumluluk sigortası hükümleri gereğince, sigorta şirketi tarafından tazminat ödenmesi mümkün olacaktır. Ancak TTK md.1477 gereğince sigortacı sigorta ettirenin veya sigortalının kasten verdiği zararlardan hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Yine aynı şekilde MSSGŞ A.3.(b)'de yer alan düzenlemeye

⁶⁴ Şenocak, s.353.

⁶⁵ Mahmutoğulları, s.61.

⁶⁶ Mahmutoğulları, s.63.

⁶⁷ Mahmutoğulları, s.66.

⁶⁸ Fikret Eren, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, 14. Bası, Ankara-2012, s. 569 vd.

göre de meslekî faaliyetin yerine getirilmesi sırasında sigortalı tarafından kasten sebep olunan her türlü olay ve davranışlar sigorta teminatı dışındadır. Bu sebeple kasıtlı olarak ahlaka aykırı bir davranışla bir kimseye zarar veren avukat tazminat ödemek zorunda kaldığı takdirde mesleki sorumluluk sigortasının korumasından yararlanması mümkün olmayacaktır⁶⁹.

2.3.3. MSSGŞ ve TTK KAPSAMINDA AVUKATIN MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI

2.3.3.1. AVUKATIN MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI SÖZLEŞMESİNİN KAPSAMI

Avukatlık mesleki sorumluluk sigortası, avukatın mesleğinin gereği olan faaliyetlerinden doğan zararlardan kaynaklanan tazminat taleplerine karşı sigorta himayesi sağlar. Avukatın mesleki sorumluluk sigortası kapsamında himaye altına alınacak faaliyetleri, onun avukatlık sıfatıyla ve avukatlık sözleşmesine istinaden yaptığı hizmetler ile bir önceki bölümde bahsedilen sözleşme dışı sorumluluğuna ilişkin iş ve işlemleridir. Mesleki sorumluluk sigortasında, malvarlığının tüm pasifinin en aza indirilmesi değil, mesleki faaliyet sonucu oluşan pasifin en aza indirilmesi amaçlanır⁷⁰.

Mesleki sorumluluk sigortası, sigortalının mesleki faaliyeti sonucu gerçekleşen zararlarına ilişkin koruma sağladığından MSSGŞ m. A1 hükmünce, sigortalının hangi faaliyetlerinin mesleği gereği olduğunun, taraflarca mesleki faaliyetlerin sınırlarının sigorta poliçesinde belirlenmesi gerekir.

Sigortacı, avukatın, poliçede konusu belirlenmiş mesleki faaliyeti ifa ederken, görevini gereği gibi yapmamasından, müvekkiline özen borcunu yerine getirmemesinden veya diğer kusurlu davranışlarından doğan zararlar nedeniyle ödemek zorunda kaldığı veya kalacağı tazminat tutarları ile kararlaştırılmışsa yargılama giderleri ve avukatlık ücretlerini poliçede yazılı limitler dahilinde temin eder.

MSSGŞ' A1 gereğince; a) sigortanın konusu, sözleşme süresi içinde meydana gelen olay sonucu doğan zararlardır. Bu zararların sözleşme süresince veya sözleşme sona erdikten sonra talep edilmesi bir önem taşımamaktadır. Önemli olan zararı doğuran olayın sözleşme süresi içerisinde meydana gelmesidir. b) sözleşme yapılmadan önce veya sözleşme süresince meydana gelen olaylar nedeniyle sözleşme süresi içinde sigortalıya karşı ileri sürülen talepler içinde sözleşme yapılması mümkündür.

Taraflar a veya b bendinden birini içerecek şekilde sözleşme yapabilecekleri gibi her ikisini içerecek şekilde de sözleşme yapabilirler.

MSSGŞ m.A1'e göre, avukatın mesleki sorumluluk sigortası, sözleşmede aksine hüküm yoksa, avukatın bürosunda birlikte çalıştığı avukatların ve diğer personelin icrai veya ihmali eylem ve işlemlerinden doğan sorumluluğunu da karşılar. Dolayısıyla yapılan sorumluluk sigortası bu kişileri de himaye altına almaktadır.

Bütün bu hususlar TTK m. 1473'de de paralel bir şekilde düzenlenmiştir.

⁶⁹ Mahmutoğulları, s.69.

⁷⁰ Mahmutoğulları, s.72.

2.3.3.2. AVUKATIN MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASININ COĞRAFI SINIRI

MSSGŞ m.A2 gereğince sorumluluk sigortası, sigortalının Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ifa ettiği mesleki faaliyetler için geçerlidir; ancak, taraflar sigortalının yurtdışında yürüteceği mesleki faaliyetlerin de sigorta kapsamına alınmasını kararlaştırabilir.

2.3.3.3. SİGORTA SÖZLEŞMESİNDE TEMİNAT DIŞINDA KALAN HALLER

MSSGŞ m A.3 gereğince; a) Sigortalının, poliçede belirlenmiş ve sınırları hukuk kuralları veya etik kurallar ile tespit edilen mesleki faaliyeti dışındaki faaliyetlerinden kaynaklanan tazminat talepleri teminat dışındadır. Zira bu sigortanın amacı, mesleki faaliyet dolayısı ile avukatın malvarlığının pasifinde meydana gelecek artışın önlenmesidir.

b) Mesleki faaliyetin ifası sırasında sigortalı tarafından kasten sebep olunan her tür olay ile davranışları teminat dışındadır. Çünkü TTK m. 1477 gereğince, sigortacı, sigortalının sorumluluk konusu olayı kasten gerçekleştirmesinden sorumlu olmaz.

c) Sigortalı veya çalıştırdığı kişilerin, poliçede belirtilen mesleki faaliyeti ifa ederken alkol, uyuşturucu ya da narkotik maddelerin tesiri altında bulunması sonucunda meydana gelen olaylar teminat kapsamı dışındadır. Ancak, tazminatı doğuran işlem veya eylemin, avukatın veya (işlem ve eylemlerinden sigortacının sorumlu olduğu) personelinin, alkol, uyuşturucu ya da narkotik madde kullandığı sırada gerçekleşmiş olması başlı başına sigortacının sorumluluğunu kaldırmaya yetmez söz konusu eylemin alkol, uyuşturucu ya da narkotik maddelerin tesiri altında icra edilmiş olması gerekir.

d) Müvekkille bağlantılı sırların saklanmaması veya kötüye kullanılması sonucu meydana gelebilecek zararlar teminat kapsamı dışındadır.

2.3.3.4. AKSİNE SÖZLEŞME YOKSA TEMİNAT DIŞINDA KALAN HALLER

MSSGŞ'm. A.4.1'e göre aksi kararlaştırılmadıkça teminat kapsamı dışında kalan haller şunlardır; a) Herhangi bir bilgisayar veya elektronik ortamda saklanabilir, yazılı, basılmış veya herhangi bir yöntem ile (veya benzer bir şekilde) tekrar çoğaltılmış olsun veya olmasın her tür belge kaybı veya sigortalının bakım, gözetim ve kontrolüne verilmiş bilgi ve malzemenin kaybı veya imha edilmesi teminat kapsamında değildir. Bu istisnanın avukatlarca poliçeye dahil edilmesi, avukatın menfaati açısından yararlıdır zira, avukatın yükümlülükleri arasında müvekkilinin davasına ait evrakların dosyalanması, belgelerin muhafaza edilmesi de vardır.

b) Türkiye Cumhuriyeti mahkemeleri haricinde bir mahkemede açılan tazminat davaları ve yurt dışı tahkim teminat kapsamında değildir. Bu maddenin teminat kapsamı dışında sayılmasının nedeni, sigortacının sigortalıya karşı hukukunu çok iyi bilmediği bir ülkede açılan davayı takip etmenin kolay olmamasıdır.

c) Her türlü haksız rekabet teminat kapsamı dışındadır.

d) TC. mevzuatı dışında kalan kanunlar çerçevesinde yapılabilecek tazminat talepleri teminat kapsamında değildir.

e) Sigortalının, fiillerinden sorumlu olduğu kişilerin kasıtlı hareketlerinden kaynaklanabilecek tazminat talepleri teminat kapsamında değildir. Avukatın kasıtlı hareketlerinden kaynaklanan tazminat talepleri teminat kapsamı dışındayken ve bu durumun aksi sözleşme ile kararlaştırılmazken; avukatın, fiillerinden sorumlu olduğu kişilerin kasıtlı hareketlerinden doğan tazminat taleplerinin yapılacak sözleşme ile teminat kapsamına alınması mümkündür.

f) Yabancı mevzuatın yanlış yorumlanması veya uygulanması ya da bunlara uyulmamasından kaynaklanan tazminat talepleri teminat kapsamında değildir.

2.3.3.5. AKSİNE SÖZLEŞME YOKSA TEMİNAT DIŞINDA KALAN TAZMİNAT TALEPLERİ

MSSGŞ m. A.4.2.'ye göre aksi kararlaştırılmadıkça teminat dışında kalan tazminat talepleri şöyledir; a) Her tür patent, telif hakkı ile ticaret unvanı, marka ve benzeri fikrî mülkiyet hak ihlallerinden kaynaklanan tazminat talepleri teminat kapsamı dışındadır.

b) Sigortalının mesleki faaliyeti ifası sırasında anne, baba, kardeş, eş ve çocuklarına karşı sorumluluğundan doğan tazminat talepleri; teminat kapsamı dışındadır. Bu durumun sebebi, bu gibi hallerde suistimaller yaşanabilme ihtimalinin yüksek olmasındandır.

c) Her türlü çevre kirliliğinden doğrudan veya dolaylı olarak doğan sorumluluklar nedeniyle yapılan tazminat talepleri; teminat kapsamı dışındadır çünkü çevre kirliliğinden doğan tazminat talepleri çoğu zaman oldukça büyük miktarlarda tazminat ödemeyi gerektirmektedir.

ç) Niteliği ne olursa olsun aşağıdaki hâllerden doğrudan veya dolaylı olarak kaynaklanacak tazminat talepleri:

aa) Herhangi bir nükleer yakıttan veya nükleer yakıtın yanması sonucu meydana gelen nükleer atıklardan kaynaklanan iyonize ışınım veya kirlilik,

bb) Radyoaktif, zehirli, patlayıcı veya herhangi bir patlayıcı nükleer bileşim veya bunun nükleer bir parçasının tehlikeli özellikleri,

cc) Diethylstilbesterol (DES), dioxin, urea formaldehide, asbest, asbestli ürünler veya asbest içeren ürünlerin varlığından, üretiminden, elleçlenmesinden, işlenmesinden, satış, dağıtım, depolama, bırakılma veya kullanımından kaynaklanan her tür hastalık (kanser dahil) veya asbestten kaynaklanan bütün tazminat talepleri.

d) Bir sözleşmenin ifasına veya özel bir anlaşmaya dayanıp, sigortalının yasal sorumluluk ölçüsünü aşan her tür talepleri teminat kapsamı dışındadır.

e) Manevi tazminat talepleri teminat kapsamı dışındadır⁷¹.

2.3.3.6. AKSİNE SÖZLEŞME YOKSA TEMİNAT DIŞINDA KALAN ÖDEMELER

MSSGŞ m. A.4.3'e göre aksine düzenleme bulunmadığı takdirde şu ödemeler teminat kapsamı dışındadır; a) İdarî ve adlî para cezaları dahil her tür ceza ve cezai şartlar teminat kapsamı dışındadır.

b) Sigortalının aleyhine cezai takibata geçilmesi hâlinde, bu takibattan doğan diğer bilimum masraflar; teminat kapsamı dışındadır.

c) İsteme ilişkin sigorta bedelini aşan giderler teminat kapsamı dışındadır.

2.3.3.7 AVUKATIN MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASINDA RİZİKONUN GERÇEKLEŞMESİ

MSSGŞ m. B.1.'e göre riziko iki şekilde gerçekleşebilir: a) Sözleşme süresi içinde meydana gelen olay sonucu doğan ve sorumluluk hükümleri uyarınca tazmini sözleşme süresi içinde ya da sonrasında talep edilen zararlara karşı yapılmış bir sigorta sözleşmesi varsa;

⁷¹ Y. 11.HD, 20/04/1988 T., 7577 E., 2573 K., Ulaş, s.780.

sözleşme döneminde veya sözleşmenin bitiminden itibaren iki yıl içinde başkasının zarara uğraması sonucunda riziko gerçekleşmiş olur.

b) Sözleşme yapılmadan önce veya sözleşme yürürlükteyken meydana gelen olay nedeniyle, sadece sözleşme süresi içinde sigortalıya karşı ileri sürülebilecek taleplere karşı yapılmış bir sigorta sözleşmesi varsa; bir yıldan az olmamak kaydıyla sözleşme yapılmasından önce veya sözleşme yürürlükteyken meydana gelen olaya bağlı olarak;

a) Sigortacının bilgisi ve yazılı izni dahilinde sigortalı tarafından ödeme yapılmışsa,

b) Sigortacının sigortalıya ayrıca hukuki yardımda bulunmayı da üstlendiği mesleki sorumluluk sigortalarında, tebligat ile davanın veya takibin öğrenilmesi ile

c) Zararın gerçekleştiğinin ve bu zararın sigortalının sorumluluğundan kaynaklandığının mahkeme tarafından karar altına alınması hallerinde riziko gerçekleşmiş olur.

2.3.3.8. RİZİKOYA İLİŞKİN OLARAK SİGORTA ETTİRENİN VE SİGORTALININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ

MSSGŞ m. B.2.'ye göre sigortalı, sorumluluğunu gerektirecek olayları on gün içinde sigortacıya bildirmekle yükümlüdür. Bu madde TTK m.1475/1 hükmüyle paraleldir zira anılan maddede sigortalının sorumluluğunu gerektirecek olayları on gün içinde sigortacıya bildirmesi gerektiği belirtilmiştir.

MSSGŞ m. B.2.'ye göre sigortalı haberdar olduğu andan itibaren rizikonun gerçekleştiğini, derhal sigortacıya ihbar etmekle yükümlüdür. Bu madde TTK m.1475/2' nin tekrarı şeklindedir. İlgili yasa hükmüne göre sigortalı kendisine yöneltilen istemi, aksi kararlaştırılmamışsa derhal sigortacıya bildirir.

MSSGŞ m. B.2.'ye göre sigortalı sigorta sözleşmesi yokmuş gibi, imkanları ölçüsünde zararın önlenmesi, azaltılması ve artmasının önlenmesi için gerekli her türlü önlemi almak ve bu amaçla sigortacı tarafından verilecek mesleki faaliyet dışındaki sigortacılıkla ilgili makul talimatlara uymakla yükümlüdür. Bu madde TTK m. 1448/1 hükmü ile paraleldir. TTK'nın ilgili hükmü gereğince de Sigorta ettiren, rizikonun gerçekleştiği veya gerçekleşme ihtimalinin yüksek olduğu durumlarda, zararın önlenmesi, azaltılması, artmasına engel olunması için, imkanlar ölçüsünde önlemler almakla yükümlüdür. Sigorta ettiren, sigortacının bu konudaki talimatlarına olabildiğince uymak zorundadır.

MSSGŞ m. B.2.'ye göre sigortalı sigortacının talebi üzerine, olayın ve zararın nedeni ile hangi hâl ve şartlar altında gerçekleştiğinin ve sonuçlarının tespitine; tazminat yükümlülüğü ve miktarı ile rücu hakkının kullanılmasına yarayacak, elde edilmesi mümkün bilgi ve belgeleri makul sürede vermekle yükümlüdür. TTK m1447 genel şartlardaki bu hükümden daha az kapsamlıdır zira madde şu şekildedir; Sigorta ettiren, rizikonun gerçekleşmesinden sonra, sözleşme uyarınca veya sigortacının istemi üzerine, rizikonun veya tazminatın kapsamının belirlenmesinde gerekli ve sigorta ettirenden beklenebilecek olan her türlü bilgi ile belgeyi sigortacıya makul bir süre içinde sağlamak zorundadır.

MSSGŞ m.B.2.'ye göre, sigortalı zarardan dolayı, dava yolu ile veya başka yollarla bir tazminat talebi karşısında kaldığı veya aleyhine cezai kovuşturmayla geçildiği hâllerde, durumdan sigortacıyı derhal haberdar etmek ve tazminat talebine ve cezai kovuşturmayla ilişkin olarak almış olduğu ihbarname, davetiye ve benzeri tüm belgeleri gecikmeksizin sigortacıya vermekle yükümlüdür. Bu yükümlülük bilgi ve belgelerin sigortacıya teslim edilmesine ilişkin hükmün bir uzantısıdır.

2.3.2.9. RİZİKOYA İLİŞKİN OLARAK SİGORTACININ HAK, BORÇ VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Sorumluluk sigortalarına ilişkin yapılan sözleşmeler, tazminatı, isteme ilişkin makul giderleri kapsar. Bu kapsamda MSSGŞ m. B.3.1.'e göre, sigortacı, zararı önleme, azaltma, artmasına engel olma ve rücu haklarının korunmasına yönelik sigortalının yaptığı makul giderleri, bunlar faydasız kalmış olsalar bile, sigorta tazminatından ayrı olarak tazmin eder. Sigortacı, sigorta ettirenin istemi üzerine giderlerin karşılanması amacıyla gerekli tutarı avans olarak ödemek zorundadır (MSSGŞ m.B.3.2.) . Genel şartlardaki bu düzenleme, TTK'nın sorumluluk sigortalarının kapsamına ilişkin maddesinin tekrarı şeklindedir.

MSSGŞ m.B.3.3.'e göre, sigortacının verdiği poliçede, rizikonun gerçekleşmesi hâlinde, özel durumlar hariç olmak üzere, hangi belgelerin istenileceği açık ve anlaşılır şekilde yer almak zorundadır. Sigorta tazminatı, rizikonun gerçekleşmesini müteakip ve rizikoyla ilgili belgelerin sigortacıya verilmesinden sonra sigortacının edimine ilişkin araştırmaları bitince ve her hâlde rizikonun gerçekleştiğine ilişkin bildirim yapılmasından kırkbeş gün sonra muaccel olur. Sigortacıya yüklenemeyen bir kusurdan dolayı inceleme gecikmişse süre işlemez. Borç muaccel olunca, sigortacı ihtara gerek kalmaksızın temerrüde düşer. Sigortacının temerrüt faizi ödeme borcundan kurtulmasını öngören sözleşme hükümleri geçersizdir. Bu husus hem TTK m1427'de hemde MSSGŞ'da birbirine paralel olarak düzenlenmiştir.

MSSGŞ m.3.4.'e göre sigortacı, sigortalı tarafından usulüne uygun olarak bildirimde bulunulması ya da zarar gören tarafından kendisine doğrudan talepte bulunulmasından itibaren beş gün içinde, zarara uğrayanın istemleriyle ilgili olarak ve sigortalının adına, fakat sorumluluk ve tüm giderler kendisine ait olmak üzere, gerekli hukuki işlemlerin gerçekleştirilip, kararların alınmasını ve ayrıca savunmaya yardımda bulunmayı üstlenip üstlenmeyeceğini sigortalıya bildirir. Bu sürenin sonuna kadar yapılması zorunlu işlemleri sigortalı yürütür. Sigortacı yaptığı işlemlerde sigortalının hak ve menfaatlerini gözetir. Sigortacı bildirimde bulunmamışsa, sigortalı aleyhine kesinleşen tazminatı öder. Ancak, sigortalının sigortacının onayını almadan yaptığı sulh sözleşmesi, bildirimden itibaren onbeş gün içinde onay verilmemişse, sigortacıya karşı geçersizdir; sigortacı haklı olmayan sebeplerle sulhe onay vermekten kaçınmaz. Bu husus hem MSSGŞ'nda hem de TTK m. 1476'da düzenlenmiştir. MSSGŞ'daki bu düzenleme TTK'nın ilgili maddesindeki düzenlemenin tekrarı şeklindedir.

MSSGŞ m. B.3.5. göre sigortacı, zarara sebep olan olayın ve zarar miktarının belirlenmesi amacıyla, zarar görenden bilgi isteyebilir. Zarar gören, sağlanması ihtimali bulunan ve istenilmesi haklı görülebilecek ilgili tüm belgeleri sigortacıya vermek zorundadır. Zarar görenin bu zorunluluğa uymaması hâlinde, durumun zarar görene yazılı bildirilmiş olması kaydıyla, sigortacının sorumluluğu, zorunluluk yerine getirilmiş olsaydı ödemek zorunda kalacağı miktarla sınırlıdır. Sorumluluk sigortalarının tamamında sigortacının zarar görenden bilgi alma hakkı vardır. Ki bu husus TTK m.1479' da da aynı şekilde düzenlenmiştir.

2.3.2.10. SİGORTA PRİMİNİN ÖDENMESİ VE SİGORTACININ SORUMLULUĞUNUN BAŞLAMASI

MSSGŞ md C.1 gereği, sigortacının sorumluluğunun primin ödenmesi ile başlayacağı belirtilmiştir. MSSGŞ md C1'e göre, *aksi kararlaştırılmadıkça* primin ödenmemesi halinde, poliçe teslim edilmiş olsa dahi, sigortacının sorumluluğu başlamaz ve bu şart poliçeye yazılır. Genel şartlardaki bu düzenleme TTK m. 1421 ile paraleldir. Yasada ki düzenleme emredici nitelikte olmadığı için, sigorta poliçesinin tanzimi sırasında taraflar, prim ödeme borcunun

muacceliyeti açısından farklı bir düzenleme kabul edebilirler. Örneğin, ilk taksidin veya primin tamamının akdi ilişkinin kurulmasından belli bir müddet sonra ödeneceği kararlaştırılmışsa, sigortacının sorumluluğu prim ödenmeden önceki bir dönemde yani akdi ilişkinin kurulduğu anda başlayacaktır.

2.3.2.11. SÖZLEŞME YAPILDIĞI SIRADA BEYAN YÜKÜMLÜLÜĞÜ

MSSGŞ m C.2'e göre, sigorta ettiren sözleşmenin yapılması sırasında bildiği veya bilmesi gereken tüm önemli hususları sigortacıya bildirmekle yükümlüdür. Sigortacıya bildirilmeyen, eksik veya yanlış bildirilen hususlar, sözleşmenin değişik şartlarda yapılmasını gerektirecek nitelikte ise, önemli kabul edilir. Sigortacı tarafından yazılı veya sözlü olarak sorulan hususlar, aksi ispat edilinceye kadar önemli sayılır. Sigortacı sigorta ettirene, soru listesi vermişse, listedeki sorular dışındaki hususlarda sigorta ettirene hiçbir sorumluluk yüklenemez ancak, sigorta ettiren önemli bir hususu kötü niyetle saklamışsa, bunun neticelerinde aşağıda izah edileceği çerçevede sigorta ettiren sorumludur.

Sigortacı için önemli olan bir husus bildirilmemiş veya yanlış bildirilmiş olduğu takdirde, sigortacı onbeş gün içinde sözleşmeden cayabilir veya prim farkı isteyebilir. İstenilen prim farkının on gün içinde kabul edilmemesi hâlinde, sözleşmeden cayılmış kabul olunur.

Önemli hususun sigorta ettirenin kusuru sonucu öğrenilememiş olması veya sigorta ettiren tarafından önemli sayılmaması durumu değiştirmez. Ancak, bildirilmeyen veya yanlış bildirilen bir hususun ya da olgunun gerçek durumu sigortacı tarafından biliniyorsa, sigortacı beyan yükümlülüğünün ihlal edilmiş olduğunu ileri sürerek sözleşmeden cayamaz. Bu hususta ispat yükü sigorta ettirene aittir.

Sigortacı, cayma hakkının kullanılmasından açıkça veya zımnen vazgeçmişse veya caymaya yol açan ihlale kendisi sebebiyet vermişse ya da sorularından bazıları cevapsız bırakıldığı hâlde sözleşmeyi yapmışsa sözleşmeden cayamaz. Cayma hâlinde, sigorta ettiren kasıtlı ise, sigortacı rizikoyu taşıdığı süreye ait primlere hak kazanır.

Rizikonun gerçekleşmesinden sonra, sigorta ettirenin ihmali ile beyan yükümlülüğü ihlal edildiği takdirde, bu ihlal tazminatın miktarına yahut rizikonun gerçekleşmesine etki edebilecek nitelikte ise, ihmalin derecesine göre tazminattan indirim yapılır. Sigorta ettirenin kusuru kast derecesinde ise beyan yükümlülüğünün ihlali ile gerçekleşen riziko arasında bağlantı varsa, sigortacının tazminat ödeme borcu ortadan kalkar; bağlantı yoksa, sigortacı ödenen primle ödenmesi gereken prim arasındaki oranı dikkate alarak sigorta tazminatını öder.

2.3.2.12. SÖZLEŞMENİN DEVAMI SIRASINDAKİ BEYAN YÜKÜMLÜLÜĞÜ

MSSGŞ C.3.'e göre sigorta ettiren, sözleşmenin yapılmasından sonra, sigortacının izni olmadan rizikoyu veya mevcut durumu ağırlaştırarak tazminat tutarının artmasını etkileyici davranış ve işlemlerde bulunamaz. Sigorta ettiren veya onun izniyle başkası, rizikonun gerçekleşme ihtimalini artırıcı veya mevcut durumu ağırlaştırıcı işlemlerde bulunursa yahut sözleşme yapılırken açıkça riziko ağırlaşması olarak kabul edilmiş bulunan hususlardan biri gerçekleşirse derhâl; bu işlemler bilgisi dışında yapılmışsa, bu hususu öğrendiği tarihten itibaren en geç on gün içinde durumu sigortacıya bildirir.

Sigortacı sözleşmenin süresi içinde, rizikonun gerçekleşmesi veya mevcut durumun ağırlaşması ihtimalini ya da sözleşmede riziko ağırlaşması olarak kabul edilebilecek olayların varlığını öğrendiği takdirde, bu tarihten itibaren bir ay içinde sözleşmeyi feshedebilir veya

prim farkı isteyebilir. Farkın on gün içinde kabul edilmemesi hâlinde sözleşme feshedilmiş sayılır.

Rizikonun artmasına, sigortacının menfaatiyle ilişkili bir husus ya da sigortacının sorumlu olduğu bir olay veya insanî bir görevin yerine getirilmesi sebep olmuşsa bu fesih sebebi sayılmaz.

Sigortacı, rizikonun gerçekleşmesinden önce, sigorta ettirenin beyan yükümlülüğünü kasıtlı olarak ihlal ettiğini öğrenince, sözleşmeyi feshetse bile, değişikliğin meydana geldiği sigorta dönemine ait prime hak kazanır.

Rizikonun gerçekleşmesinden sonra sigorta ettirenin ihmali belirlendiği ve değişikliklere ilişkin beyan yükümlülüğünün ihlal edildiği saptandığı takdirde, söz konusu ihlal tazminat miktarına ya da rizikonun gerçekleşmesine etki edebilecek nitelikte ise, ihmalin derecesine göre, tazminattan indirim yapılır. Sigorta ettirenin kastı hâlinde ise meydana gelen değişiklik ile gerçekleşen riziko arasında bağlantı varsa, sigortacı sözleşmeyi feshedebilir; bu durumda sigorta tazminatı ödenmez. Bağlantı yoksa, sigortacı ödenen primle ödenmesi gereken prim arasındaki oranı dikkate alarak sigorta tazminatını öder.

Sigortacıya tanınan feshin bildirim süresi veya feshin hüküm ifade etmesi için verilen süre içinde, yapılan değişikliklerle bağlantılı olarak rizikonun gerçekleşmesi hâlinde, sigorta tazminatı ödenen primle ödenmesi gereken prim arasındaki oran dikkate alınarak hesaplanır.

2.3.2.13. HALEFİYET ve DOĞRUDAN DAVA HAKKI

MSSGŞ m. B.4.'e göre, sigortacı ödediği tazminat tutarınca, hukuken sigortalının yerine geçer. TTK m.1481'de de sigortacının halefiyet hakkı paralel şekilde düzenlenmiştir. Sigortalının, gerçekleşen zarardan dolayı sorumlulara karşı dava hakkı varsa bu hak, tazmin ettiği bedel kadar, sigortacıya intikal eder. Sorumlulara karşı bir dava veya takip başlatılmışsa, sigortacı, mahkemenin veya diğer tarafın onayı gerekmeksizin, halefiyet kuralı uyarınca, sigortalısına yaptığı ödemeyi ispat ederek, dava veya takibi kaldığı yerden devam ettirebilir. Bu hususa medeni usul hukuku açısından baktığımızda, durumu dava konusunun devri⁷² olarak nitelendirmemiz mümkündür.

Sorumluluk sigortalarında zarar görenin doğrudan sigortacıya yöneltebileceği dava hakkı vardır. Bu durum MSSGŞ m. B.5.'de, zarar gören, uğradığı zararın sigorta bedeline kadar olan kısmının tazminini, sigorta sözleşmesi için geçerli zamanaşımı süresi içinde kalmak şartıyla, doğrudan sigortacıdan isteyebilir denilmek suretiyle düzenlenmiştir. Bu husus TTK m.1478'de de paralel bir şekilde düzenlenmiştir.

2.3.2.14. TEBLİĞ VE İHBARLAR

Tebliğ ve ihbarlara ilişkin TTK m.1416'ya göre sigorta ettiren tarafından yapılacak tebliğler ve bildirimler sigortacıya veya sözleşmeyi yapan ya da yapılmasına aracılık eden acenteye; sigortacı tarafından yapılan tebliğler ve bildirimler ise, sigorta ettirenin veya gerektiğinde sigortalının ya da lehtarın sigortacıya bildirilmiş son adreslerine yapılır.

Avukatın mesleki sorumluluk sigortasına ilişkin tebliğ ve ihbarların ne şekilde yapılacağı MSSGŞ m. C.5'de belirtilmiştir. MSSGŞ' m. C.5'e göre; Sigortalının ve sigorta ettirenin bildirimleri, sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesi yapan ya da yapılmasına aracılık eden acenteye yapılır. Sigortacının bildirimleri de sigortalıya karşı yapılırsa sigortalının, sigorta ettirene karşı yapılırsa sigorta ettirenin son bildirilen

⁷² Hakan Pekcanitez/Oğuz Atalay/Muhammet Özkes, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, Yetkin Yayınları, Ankara-2013, s. 350 vd.

adresine noter eliyle veya taahhütlü mektupla yapılır. Taraflara imza karşılığı elden verilen mektup veya telgrafla yapılan bildirimler de taahhütlü mektup hükmündedir. Güvenli elektronik imza kullanılarak elektronik ortamda yapılan ve sigortacıya, sigortalıya ve sigorta ettirene ulaştığı kanıtlanabilen bildirimler de geçerli sayılır

2.3.2.15. GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME

Gerek TTK., gerekse mesleki sorumluluk sigortası genel şartlarında, sigorta sözleşmelerinden doğan davalar bakımından yetki ve görevli mahkemenin hangi mahkeme olacağına ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Sigorta ettiren, sigorta sözleşmesini mesleki amaç ile yaptığından tüketici sayılmayacağı için sigorta sözleşmesi de tüketici işlemi değildir. Öte yandan zarar gören sigorta sözleşmesinin tarafı olmadığından sigorta sözleşmesi bu bakımdan da tüketici işlemi değildir. Bu sebeple TKHK⁷³. nun yetki ve göreve ilişkin hükümlerinin uygulanma imkanı yoktur.

Bu durumda meselenin çözümü için genel hükümlere başvurmak gerekecektir. Buna göre sigorta sözleşmesi TTK.'da düzenlenmiş olduğundan söz konusu sözleşmeden doğan davalar tarafların tacir olup olmadığına bakılmaksızın mutlak ticari davadır, bu sebeple de ticaret mahkemesinde görülmesi gerekir.

Yetkili mahkeme için ise konuyu ikiye ayırarak incelemek gerekecektir. Buna göre ister sigorta ettiren ister zarar gören açmış olsun sigortacı aleyhine açılacak davalarda :

a-HMK. 'nın 6. maddesine göre davalının (sigortacının), davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri,

b-Sigortacının ödemesi gereken tazminat, para borcu olması ve götürülecek borçlardan olması sebebiyle ifa yeri tazminat alacaklısının yerleşim yeri olacağından HMK. 10. Maddesi gereğince davacının yerleşim yeri,

c-TTK. 105. Maddesinde acentenin yaptığı sözleşmeler sebebiyle taraf ehliyeti ve dava takip yetkisi kabul edilmiş olmakla şayet sigorta sözleşmesi acente vasıtasıyla yapılmışsa acentenin bulunduğu yer mahkemesi davaya bakmaya yetkilidir.

Sigortacının açacağı davalar açısından ise HMK.'nın 6. maddesine göre davalının (sigorta ettirenin), davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri mahkemesi yetkilidir. Öte yandan sigorta ettirenin ödemesi gereken prim borcu, para borcu olduğundan götürülecek borçlardandır, bu sebeple ifa yeri alacaklının yerleşim yeri olacağından HMK. 10. maddesi gereğince davacının yerleşim yeri mahkemeleri de yetkilidir.

2.3.2.16. MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI SÖZLEŞMESİNİN SON BULMASI

Poliçede tanımlanan mesleki faaliyetin yani avukatlığın sona ermesi ile sigorta sözleşmesi sona ereceği gibi sigortacının iflası⁷⁴ ile de sigorta sözleşmesi sona erer. Sigorta sözleşmesini sona erdiren bir diğer halde, sözleşmenin feshidir.

⁷³ 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Kabul Tarihi 07/11/2013, Yayımlı Tarihi 28/11/2013.

⁷⁴ Av.K.'nun 1. maddesine göre avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir. Av. K. 'na göre avukatlık mesleği bireysel olarak yürütülebileceği gibi 44. Maddesi gereği aynı büroda birlikte veya avukatlık ortaklığı şeklinde de yürütülebilirler. Av. K.'nun 44. Maddesinde birlikte çalışma; aynı baroya kayıtlı birden çok avukatın mesleki çalışmalarını bir büroda yürütmeleri olarak tanımlanmış ve bu birlikteliğin tüzel kişiliğinin olmadığı ve yapılan işin ticari sayılmadığı hükme bağlanmıştır. Yine aynı maddede avukatlık ortaklığı; aynı baroya kayıtlı birden çok avukatın bu Kanuna göre mesleklerini yürütmek için oluşturdukları tüzel kişilik olarak tanımlanmış ve ortaklığın çalışmasının meslek çalışması olduğu, ticari sayılmadığı hükme bağlanmıştır. Öte yandan Av. K.'nun 11. Maddesinde avukatlıkla bağdaşmayan işler arasında tacir olmak sayılmıştır. Tüm bu hükümler

Fesihte olduğu gibi sigorta sözleşmesinden cayma halinde de şüphesiz taraflar arasındaki sigorta ilişkisi son bulacaktır. MSSGŞ m. C.7.'ye göre sigorta ettiren, sigortacının sorumluluğu başlamadan önce, kararlaştırılmış primin yarısını ödeyerek sözleşmeden cayabilir. Bu husus MSSGŞ'nin yanında TTK m.1430/3'de de düzenlenmiştir. Ayrıca kısmi cayma halinde, sigorta ettirenin ödemekle yükümlü olduğu primin, cayılan kısma ilişkin primin yarısı olduğu da yine anılan maddenin devamında belirtilmiştir.

MSSGŞ m. C.7.'ye ve TTK.'nun 1413. maddesine göre, sigortacının, konkordato ilan etmesi, ilgili sigorta dalına ilişkin ruhsatının iptal edilmesi veya sözleşme yapma yetkisinin kaldırılması gibi hâllerde; sigorta ettiren, bu olguları öğrendiği tarihten itibaren bir ay içinde sigorta sözleşmesini feshedebilir. MSSGŞ'ndeki bu hükmün yanı sıra TTK m. 1413'e göre primlerin tamamını ödememişken sigorta ettiren konkordato ilan etmişse, sigortacı, bunu öğrendiği tarihten itibaren, bir aylık bildirim süresine uyararak, sigorta sözleşmesini feshedebilir.

MSSGŞ m.C.7.'ye göre, sigorta ettiren, aciz hâline düşen veya hakkında yapılan takip semeresiz kalan sigortacıdan, taahhüdünün yerine getirileceğine ilişkin teminat isteyebilir. Bu istemden itibaren bir hafta içinde teminat verilmemiş ise sigorta ettiren sözleşmeyi feshedebilir. Söz konusu hüküm, TTK m.1417 ile paraleldir.

MSSGŞ m.C.6.'ya göre sözleşmenin son bulması halinde işlenmeyen günlere ait prim sigorta ettirene iade olunur. Primin iadesi aynı zamanda TTK m. 1419'da da düzenlenmiştir.

2.3.2.16. AVUKATIN MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASINDA ZAMANAŞIMI

TTK. 'nun 1420 ve 1482. maddeleri ile MSSGŞ m.C.9.'a göre; Sigorta sözleşmesinden doğan bütün istemler, alacağın muaccel olduğu tarihten başlayarak iki yıl ve sigorta tazminatına ilişkin istemler her hâlde rizikonun gerçekleştiği tarihten itibaren on yıl geçmekle zamanaşımına uğrar.

SONUÇ

6102 sayılı TTK'nın kabulü ile Sorumluluk Sigortaları yasal düzenlemeye kavuşmuştur. Sorumluluk sigortaları TTK m.1473-1485 arasında düzenlenmiştir. Bunun dışında Sigorta Hukukuna ilişkin genel hükümler uygulama alanı bulacaktır. (TTK m.1401-1452) Ayrıca, Mal Sigortaları ile ilgili bazı hükümlere de atıf yapılarak söz konusu hükümlerin Sorumluluk Sigortalarında da uygulanacağı belirtilmiştir. (TTK m.1454,1458, 1466/1, 1471...)

6762 sayılı Eski Türk Ticaret Kanunu'da olduğu gibi 6102 sayılı Yeni TTK'da da Mesleki Sorumluluk Sigortalarına ilişkin herhangi bir özel düzenleme bulunmamaktadır. Dolayısı ile Sorumluluk Sigortalarına ilişkin genel hükümler, Mesleki Sorumluluk Sigortaları

---

birlikte değerlendirildiğinde kanaatimce, mesleki faaliyetini bireysel olarak yürüten avukatın veya avukatlık ortaklığının tacir olmadığı ve iflasa tabi olmayacağı sonucuna varılması gerekir. Bu sebeple Kanun ve genel şartlarda yer alan sigortalının/ sigorta ettirenin iflasına ilişkin hükümleri avukat, iflasa tabi kişilerden olmadığı için yok hükmünde kabul etmek gerekir

açısından da uygulama alanı bulacaktır. Ayrıca uygulamada boşluk genel şartlar ile doldurulacaktır.

Günümüzde, başta Almanya, İngiltere, ABD olmak üzere birçok ülkede avukatların görevlerini ifa edebilmeleri için mesleki sorumluluk sigortası yaptırımları zorunlu hale getirilmiştir. Ülkemizde avukatın mesleki sorumluluk sigortası, hekimin mesleki sorumluluk sigortasının aksine zorunlu sigortalar kapsamında değildir. Sigorta güvencesinden faydalanmak isteyen avukat, mesleki sorumluluk sigortası yaptırabilir. Ancak 26.05.2014 tarihli başkanlar toplantısında görüşe sunulan TBB Avukatlık Kanunu Taslağı'nın "Avukatlığa Kabul Şartları" başlıklı 3. maddesine göre, avukatlığa kabul edilebilmek için aranan şartlardan biri TBB tarafından belirlenen usul ve esaslara uygun olarak mesleki sorumluluk sigortası yaptırmaktır. Dolayısıyla bu taslağın kabul edilmesi durumunda, halihazırda ihtiyari nitelik taşıyan avukatın mesleki sorumluluk sigortası zorunlu hale gelecektir. Kanımızca avukatın mesleki sorumluluk sigortasının zorunlu sorumluluk sigortaları kapsamına alınması yerinde olacaktır. Zira avukatın Mesleki Sorumluluk Sigortası, avukatı hem sözleşmeden hem de haksız fiilden doğan haklı veya haksız tazminat taleplerine karşı koruyacaktır. Böylece hem avukatın malvarlığının pasifinin artması engellenecek hem de avukatın sorumluluğunu gerektiren olaylar sebebiyle üçüncü kişilerin mağduriyetinin önüne geçilecektir. Tüm bu sebeplerden dolayı, Avukatın Mesleki Sorumluluk Sigortası büyük önem taşımaktadır.

KISALTMALAR

Av.K	: Avukatlık Kanunu
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
dp.	: Dipnot
ETTK	: 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
HMK	: 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
m.	: Madde
MSSGŞ	: Mesleki Sorumluluk Sigortası Genel Şartları
s.	: Sayfa
TBBMK	: Türkiye Barolar Birliği Meslek Kuralları
TBK	: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
TKHK	: 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
TTK	: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu

KAYNAKÇA

- Ali Bozer, **Sigorta Hukuku Genel Hükümler ve Bazı Sigorta Türleri**, 2. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ocak 2008- Ankara.
- Erdoğan Sergici, “**Mesuliyet Sigortası Türleri**”, Sigorta Hukuku Türk Derneği III. Sigorta Semineri, Nisan 1977- Ankara.
- Fikret Eren, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Yetkin Yayınları, 14. Bası, Ankara-2012,
- Hakan Pekcanitez/Oğuz Atalay/Muhammet Özekes, **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı**, Yetkin Yayınları, 2013- Ankara.
- İşıl Ulaş, **Uygulamalı Zarar Sigortaları Hukuku**, 8. Bası, Turhan Kitabevi Ocak 2012- Ankara.
- İsmet Sayhan, **Sigorta Sözleşmelerinin Konusu**, Yetkin Yayınları, Ankara- 2001.
- Kemal Şenocak, **Mesleki Sorumluluk Sigortası**, Turhan Kitabevi, Haziran 2000- Ankara.
- Kemal Oğuzman/Turgut Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, C.1, Vedat Kitapçılık, 1 Bası, İstanbul- 2013.
- Meral Sungurtekin Özkan, **Avukatlık Mesleği**, 4. Bası, Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi, Mart-2013, İzmir.
- Mustafa Çeker, **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Sigorta Hukuku**, 7. Baskı, Karahan Kitabevi, Mart 2013- Adana.
- Mustafa Çeker, **6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Sigorta Hukuku (Genişletilmiş Bası)**, Karahan Kitabevi, Haziran 2011- Adana.
- Rayegan Kender, “**Mesuliyet Sigortasının Mahiyeti ve Türleri**”, Sigorta Hukuku Türk Derneği III. Sigorta Semineri, Nisan 1977- Ankara.
- Refik Korkusuz/Halit Korkusuz, **Avukatlık Hukukuna Giriş**, Ekin Basın Yayın Dağıtım, 3. Baskı, Ocak 2014- Bursa.
- Serhal Nur Mahmutoğulları, “**Avukatlık Mesleki Sorumluluk Sigortası**”, Ankara Barosu Yayınları, 2007- Ankara.
- Tamer Bozkurt, **Ticaret Hukuku Cilt IV. Sigorta Hukuku**, 6. Baskı, XII Levha Yayıncılık, Ocak 2013- İstanbul.
- Veysel Başpınar, **Avukatın Özen Borcu**, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, S. 1-2, 2008.